

EDITORIAL

La RACV en el punt de mira del catalanisme

Els últims dies de febrer han estat marcats pel terremot que ocasionaren les **declaracions**, a modo d'entrevista, que realisà el **Deca** de la **Real Academia de Cultura Valenciana** a un periodista del **Levante EMV**, diari en que es publicaren el dia 14 del passat mes. Com a mínim hem de calificar-les de desafortunades -per usar un terme suau-, encara que també cap la possibilitat de que foren habilitment tergiversades. La susceptibilitat està a flor de pell en el moviment valencianista, i lo que este senyor dia respecte de la llengua valenciana suponia el **presunt acostament** de l'entitat, que des de desembre dirigix, a l'organisme polític creat per a fer-ho tot bo, tot valencià, encara que la llectura real siga "**tot es català**". Suponia també qüestionar anys de treball, per no dir tot un segle, temps durant el qual estudis i estudiosos s'han preocupat per defensar l'identitat i autonomia de l'idioma valencià. No oblidem que la línia mestra d'actuació de la **AVL** es treballar per a fer convergir la llengua valenciana en la catalana i aparentar, davant la societat valenciana, que es la màxima autoritat d'un idioma que substancialment per ad ells es el català, quan tot lo mon sap que realment no es mes que una **su-cursal**, un instrument, puix el verdader ent normatiu es el **Institut d'Estudis Catalans**.

Tot aço es produïx, sospitosament, quan a la RACV se li han reduït les fonts de finançació oficials, via subvencions, i quan pareix que la AVL està a punt de presentar el seu diccionari.

Realitzades les declaracions per part del màxim dirigent de l'entitat que molts consideraven referent per al valencianisme, i que venien a albirar un aplanament del camí cap a la convergència -¿podem calificar-ho ja de claudicació?-, immediatament es desencadenava tota una sèrie de manifestacions concatenades dels representants culturals i institucionals vinculats al procés de **catalanisació** progressiva de la societat valenciana que, adornades de paraules rimbombants que suggerien cordura i bona voluntat -"un pas tan important com el que l'home pegà al chafar la lluna"-, no venien a amagar el **despreu** cap als qui, en arguments científics, mantenen la singularitat i l'independència de la llengua i cultura valencianes.

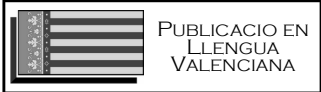
Mentrestant, quan tots esperavem -i desijavem- que el Sr. Deca explicara les preocupants declaracions com una interpretació del periodista, de nou apareixia ratificant-se en les mateixes manifestacions en un altre diari local, **Las Provincias** (17/02/2016), i reforçava la seua postura, el 19 de febrer, en el diari en el que s'inicià la polèmica; transcendint finalment a la premsa el recolzament de la **Junta Gene-**

ral de la RACV, en reunió del 25 de febrer, a iniciar negociacions en la **AVL**.

Lo bo de tot aço es que el **sector pancatalà**, que intuïx que en breu es quedarà en el camí aclarit per a seguir la seua labor, ha reconegut lo que insistia en negar: l'**existència del conflicte llingüístic** i, lo que es mes important, que este no està tancat ni resolt. Sabem del seu potencial econòmic i de la multitud d'actors socials que mantenen una actitud servil en este tema, entre els que se contenen els que viuen comodíssimament fent us i ocupant-se exclusivament de l'atra llengua dels valencians. Puix be, si hi ha un conflicte entenem que este s'hauria de resoldre procurant que les parts implicades **debateren racionalment**, contrastaren les seues posicions i que la rao s'imponguera en eixa discussió, segurament pactant un acord que contente als sectors implicats, i, sobre tot, que partira de la premissa de que els autèntics amos de la llengua son els **parlants**, no les acadèmies, ni molt manco els polítics. Però lo ben cert es que el camí iniciat per la **AVL** esta determinat, prové d'un pacte en que l'objecte que havia de ser base del seu estudi i rao de la seua existència no ho es, i està documentat i quedà ben clar que la seua rao d'existir només havia de donar resposta i satisfacció al **Sr. Pujol**, llavors president de la **Generalitat catalana**, sufragador del pancatalanisme en Valencia i cap del partit **CiU** -eixemple de corrupció-, els vots del qual eren necessaris per al govern de l'Estat que havia de presidir el **Sr. Aznar**.

Tota esta burda maniobra -no casual- es de supondre que acabarà en que algu, o mes d'un, "**creuaponts-tercerviiste**" ocupe algun dels llocs vacants que la **AVL** te per cobrir -i en son prou-, i que si la RACV, ent fins ara normativador per a la llengua valenciana, deixa de ser-ho, pronte la total substitució de l'idioma dels valencians sera un fet. Com a molt tindrem "l'autorisació" per a fer us d'alguns "**valencianismes**" que s'acceptaran en el diccionari convergent que està prest per a eixir al mercat. ¿Resultarà contradictori oïr parlar de que en un diccionari de valencià hi haja "valencianismes"?; mes be hauria de ser notícia que s'hagueren colat alguns barbarismes o alguns arcaïsmes, però no que incorpore paraules valencianes genuïnes, lo qual deuria ser lo normal, ¿no?

El cas es que en la societat valenciana ya fa temps que res es normal; aixina, un acadèmic que no es competent en la llengua valenciana, ni la parla ni l'escriu, ¿marcarà la ruta per a la seua extinció? ¿Viurem en el segle XXI una reedició del **Decret de Nova Planta: todo en la lengua del imperio y por justo derecho de con-**

LA CITA

En els negocis pràctics de la vida, no es la fe la que salva, sino la desconfiança

Napoleo

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **LA RACV EN EL PUNT DE MIRA DEL CATALANISME**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **VALENCIA, CIUTAT DE LA SEDA 2016**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (XII): **MONTAR LA PAELLA (I)**
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **VALENCIA, CIUTAT DE LA SEDA 2016** (Continuació)
• SEMBLANÇA: **VICENT BELTRAN REAL**
- 4
• PASSATEMPS
• RONDALLA: **LA FADRINA CASADORA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Oblide's. Mai fara prou fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts per a que deixem d'una vegada de donar-li la tabarra demanant-li que faça fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts.

ACTIVITATS CULTURALS MARÇ DE 2016

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

CCV (Círcul Cívic Valencià)
<http://www.circulocivico.org>
prensaccv@gmail.com

CVal (Convenció Valencianista)
www.convenciovalencianista.org
cvalencianista@gmail.com

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

LRP (Lo Rat Penat)
C/Trinquet de Cavallers,9.46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle
Vore quadra a banda en pagina 3.

3 Mar (dijous)

XXVIII DIA DE LA LLENGUA I DE LA CULTURA VALENCIANES.

•18:00 h. Seu de Valencia.

MISSA en memoria d'Ausias March.

•19:00 h. Museu de la Ciutat. Pça. de l'Arquebisbe, 3. Valencia C.

ACTE D'EXALTACIO DE LA LLENGUA VALENCIANA

• Informe dels treballs presents i futurs de la Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes, per Voro López.

• Presentació de la segona edició de la *Nova Gramàtica de la Llengua Valenciana*, per Oscar Rueda.

• Tancament de l'acte a carrec del Deca, Federico Martínez Roda.

Assistència només per invitació.

+Info: **RACV**

5 Mar (dissabte) 12:30 h. Seu de Valencia, tomba d'Ausias March.

HOMENAGE A AUSIAS MARCH

Lectura del poema guanyador i uns altres presentats al Certamen Poètic "Parlant en Ausias March".

+Info: **GAV**

6 Mar (dumenge) 11:00 h. C/ dels Serrens, 29. Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenage a Tomas Vicent Tosca.

+Info: **CVal** i **Rogle**

6 Mar (dumenge) 12:00 h. Pça de la Mare de Deu. Valencia C.

CONCENTRACIO baix el lema "No a la catalanisació de la cultura valenciana".

+Info: **CCV**

(Continúa en la pagina següent)

PATRIMONI VALENCIÀ

Valencia, Ciutat de la Seda 2016

M^aA.M.C.

La **seda** es un dels teixits més apreciats del món; es la més resistent de totes les fibres naturals i la seua lluentor, bellesa i tacte, aixina com les seues possibilitats en la confecció, l'han convertida en una de les més luxoses. En ple segle XXI la seda es un dels pocs productes naturals als que no se li ha trobat substitut artificial.

L'orige està en la metamorfosis d'un chicotet cuc, el **Bombyx mori**, únic en la terra capaç de produir els fins fils d'este teixit de qualitat i característiques excepcionals. **China** es el país d'a on es origina i a on ja se fabricava 3.000 anys a.C. L'art de fabricar-la se va transmetre per mig de mercaders, navegants i comerciants; de China passà a **Persia** i **Bi-**

zanci, i els araps l'introduïren en Europa. La complexa xarxa viària comercial que a lo llarg dels segles establi llaços d'unió entre **Àsia** i **Europa** fon batejada, en 1877, pel geògraf alemany **Baro von Richtigofen**, com a **Ruta de la Seda**, per ser esta la més prestigiosa de les mercaderies que circulaven per ella.

La seda es un dels signes d'identitat de la cultura valenciana des de la **Edat Mija**, i continua sent encara un valor molt present de l'actualitat artesanal i comercial valenciana. Testimoni viu de la seua importància històrica són els noms d'institucions, de barris, carrers i edificis emblemàtics: en el segle XV es creà el **Gremi de Velluters**, la **Llonja de la Seda** o **dels Mercaders** i el **Colege de l'Art Major de la Seda**. **Valencia** era un dels més importants centres comercials de l'època i ad ella acodiaven mercaders de tota **Europa** i de la **Mediterrània** per a fer les seues transaccions, convertint-la en un autèntic centre del comerç seder. El barri de **Velluters**, ple d'intricats carrers, ofereix al vianant edificis senyorials. En el segle XVIII era el barri més densament poblat, contava en la major part de les fabricues i obradors seders; durant la segona mitat del segle fon el moment de màxim esplendor i els escrits parlen de més de 25.000 persones que treballaven en l'indústria de la seda en la ciutat, a on hi havia instalats més de 3.000 telers. Precisament en est espai s'alçà en el segle XV el Colege de l'Art Major de la Seda, centre de formació i aprenentatge sobre els treballs d'elaboració i confecció d'este teixit, que actualment està en procés de restauració i que es preveu s'inaugure en breu.

Part de l'història de Valencia està lligada al comerç d'este precios i exclusiu teixit, per això la capital valenciana ha segut designada, dins del programa de la **Unesco**

la "**Ruta de la Seda**", com a **Ciutat de la Seda 2016**.

La **Llonja**, l'edifici que centrà el seu comerç també des de la XV centuria, celebra doblement est event, per complir-se precisament enguany 20 anys de la seua declaració per l'Unesco com a **Patrimoni de l'Humanitat**.

El programa d'esta commemoració contempla l'unió dels països més representatius relacionats en l'orige i el comerç de la seda. Este corredor d'idees i coneiximents es una de les grans fites de l'història de la civilització que l'Unesco vol preservar. La ruta arranca en **Xian** (quilòmetre zero del recorregut), ciutat xinenca que fon el lloc en el qual, el maig de l'any passat, se celebraria el primer encontre del programa de la Ruta de la Seda. En esta reunió, el nostre Estat, a petició de Valencia,

FABRICA DE TEIXITS DE SEDA MIRALLES. BURJASSOT

demanà una revisió dels mapes històrics que conformaven la ruta que finalisava en la ciutat de **Venecia**, per a que s'incloguera Valencia. Esta petició fon atesa i tingue la confirmació en la declaració i la convocatòria del segon encontre que se celebrarà en Valencia i que posarà a la capital valenciana al mateix nivell que **Xian**, **Estambul**, **Samarcanda** o **Venecia**.

Aumentar els vincles econòmics, polítics i culturals entre **Orient** i **Occident**, es un dels objectius del projecte de la "Ruta de la Seda", una iniciativa de la que formen part 32 països i de la que Valencia es el punt neuràlgic dins de la Mediterrània, en una situació estratègica i privilegiada que la definix com "el far d'Occident".

De tots els actes programats destaquen els dos encontres auspicats per l'Unesco que tindran lloc en Valencia. El primer d'ells, una reunió preparatòria de l'òrgue directiu de la Ruta de la Seda, que està previst se celebre del 17 al 19 de març, coincidint en la festa de les **Falles**; festa candidata a Patrimoni de l'Humanitat i relacionada en este event per la revalorisació i vigència de la seda en l'indumentaria dels trages típics valencians. L'atre es el **II Encontre Internacional**, que se desenvoluparà del 9 al 12 de juny en la participació dels representants de tots els països integrants de la Ruta.

PEPITA SAMPER, MISS ESPANYA 1929, VESTINT EL TRAJE DE LLAURADORA, DE SEDA

(Continúa en la pagina 3)

Montar la paella (I)

Este es un joc poc conegut que ya ni recordava i que me va ensenyar un dia de Pasqua ma yaya Maria, que hui tindria 137 anys.

Jugaven nomes chiquetes, puix els chics, massa trompellots, acabaven estropejant-ho tot.

Mentres els majors feen la paella del dumenge, i els chics jugaven a "burro", les chiquetes normalment, fent "rogle", jugaven al joc de "montar la paella", que s'acompanyava en una interminable cançoneta que es repetia una i atra vegada.

Ans d'escomençar el joc, "l'ama" o "cuinera" repartia, entre les atres jugadores, els noms dels components de la paella imaginaria que haurien de recordar. Si no, si l'oblidaven, quedaven fora del rogle, "castigades", i al final del joc tindrien que "pagar" prenda.

De la creativitat, imaginació o roïna intenció de la que fea de cuinera depenia que este joc durara fins l'hora en que les mares llançaren l'esperat crit: ¡¡¡A dinaaaaar!!!

Colocades totes les jugadores formant un rogle, una d'elles, situada en mig va entonant la cançoneta, a la vegada que es meneja fent imitació de lo que sona. Les atres la van imitant:

La paella es el plat favorit.

Cada vegada que en menje em chuple els dits.

Va fent com que menja i que chupla i les demes la següen, i aixina va inventant moviments que les atres copien.

Quan la llenya fumeja

i el caldo borboreja

l'arros està colat.

(Fan roda mentres canten)

Roda, roda la paella,

i on li veges la tallà,

amaitina la cullera

i a ficar-li cullera.

CHIQUETES JUGANT FENT UN ROGLE

SEMBLANÇA

Vicent Beltran i Real

Com una gerra d'aigua gelada nos sobtà esta mala notícia a tota la família valencianista en general quan, passat el migdia del divendres 26, nos informaren que **Vicent Beltran i Real**, septim president del **Grup d'Accio Valencianista**, nos acabava de deixar als seus 49 anys. Des del **Rogle** volem dedicar-li un recordatori que servixca, ademés de per al seu recòrt, per a mostrar el nostre respecte i rendir el nostre més sentit condol a la seua família i amics.

La veritat es que no es gens fàcil reconeixer la llabor de persones com Vicent, però per als qui han compartit afició, faena i jornades en defensa de l'identitat valenciana, no hi ha dubte de

que Vicent era una persona senzilla, humil i, sobretot, una persona que mai ha volgut medalles ni protagonismes. Tot li sobrava a Vicent. D'ahi que siguen pocs els que sapien i puguen reconeixer el seu paper clau en l'acostament de l'aficionat futbolístic cap al valencianisme cultural, en un principi com a president de la penya "El de Sempre" de **Benicalap**, com a col·laborador del "Sector 10" de la **Associació de Penyes**, i, més tart, des de la vicepresidència de la penya del Grup; discretes també foren les seues gestions i desinteressades aportacions polítiques, que el dugueren a ser segon tesorero de **Renovacio Política**, i inclús el seu paper clau en la reagrupació del valencianisme civic en les reunions d'acostament de les entitats valencianistes.

Però, ademés, Vicent ha segut des de sempre una de les persones fàcilment reconeixibles dins del moviment valencianista, no perdent ocasió mai d'acompanyar, tant al GAV en les seues accions reivindicatives, conferències i aplecs, com a unes atres associacions que reclamaven la seua presència. Fon impulsor d'un canvi en la direcció del Grup d'Accio, per a lo qual es presentà al carrec de president. I fon un enamorat del **Valencia CF**, al que duya sempre dins d'eixe cor que el passat divendres deixà de funcionar, privant-nos per a sempre de la seua assertivitat contagiosa i del seu bon fer valencianista.

Valencia es pert a un gran home fàcil de conèixer però difícil de trobar, i **L'Alcudia** a un fill al que, per desgràcia, mai sabrà agrair-li prou lo que ha fet en favor de la cultura valenciana.

Vicent Josep Escuder

ACTIVITATS CULTURALS

MARÇ DE 2016

(Ve de la pàgina anterior)

7 Mar (dilluns) 19:30 h. Seu de LRP.

FORO D'OPINIO

Conferència: Jesús Hernández Motes i Enric Vicent Almero: "Una ciutat d'esquenes al seu gran event anual, les falles".

+Info: LRP

8 Mar (dimarts) 19:30 h. Museu de la Ciutat. Pça. de l'Arquebisbe, 3. València C.

PRESENTACIO del numero 9 de la revista **Lletrafaller** per l'editorial Foment de les lletres valencianes.

+Info: fomentdeleslletres.com

PATRIMONI VALENCIÀ

Valencia, ciutat de la seda 2016

(Ve de la pàgina 2)

La programació inclou unes atres propostes: la celebració de la decim segona edició de la **Multaqa** de les tres cultures; en el capítol d'exposicions, se farà una mostra en el **Museu L'Iber** que recorrerà en miniatura l'història d'esta singular ruta; un cicle de **14 conferències** ilustratives entorn al mon seder, cursos i unes atres iniciatives complementàries per a homenajar i revalorisar cultural i turísticament les terres valencianes.

L'any que ve, 2017, el país que arreplega el relleu per a continuar donant a conèixer i promocionar esta emblemàtica ruta, sera **Kazajsta** en Asia Central.

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correus 527

46002 València ciutat

Telèfon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els exemplars estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com

www.pjvalencianista.org

<http://issuu.com/rogleconstantillombart>

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres.

Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agrats. El nostre numero de conte, en

Caixa Ontinyent, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

PASSATEMPS

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Foguera festiva que es planta i es crema en honor a Sant Josep.
2. Nom en el que se coneix l'estandart recompensa en el que es reconeix i premia una activitat relacionada en la festa fallera.
3. Figura humana feta de draps, de fusta, de carto, etc. Cada una de les figures que formen part d'un monument que es crema el deneu de març en la ciutat de Valencia i uns altres pobles.
4. Festa nocturna a on hi ha ball.
5. Tripode o pal en un o mes braços a on els fusters penjaven els creols quan treballaven de vesprada durant l'hivern; entre fusters també rebia el nom de "estai". Este artilugi està vinculat a l'orige de la falla.
6. Dona que participa de la festa de les falles i es membre d'una comissió fallera. Relatiu a les falles.
7. Soroll o explosió molt forta.

La solució a peu de pagina.

PARAULA VERTICAL

1. Conjunt de versos satírics que es publiquen en eixe format i que són l'explicació de la falla i de les seues escenes. Actualment arreplega també una altra classe d'escrits, il·lustracions, etc.

1.	-	A	-	-	-	-	1.
2.	-	-	-	-	-	I	
3.	-	-	-	-	N	-	
4.	-	-	-	B	-	-	
5.	-	-	-	O	-	-	
6.	E	-	-	-	-	-	
7.	-	-	-	-	R	-	

RONDALLA

M^aA.M.C.

La fadrina casadora

Hi havia una **fadrina** que estava ja en edat de casar-se i no li eixia cap novio, per mes que ella fea tot lo que podia per a atraure l'atenció dels fadrins.

Anava sempre ben calçada, ben vestida i ben pentinada, la cara pintada com una nina de París i sempre neta i curiosa en tot.

No obstant, els joves, encara veent-la ben plantada i atractiva, no s'atrevien a arrimar-se ad ella.

¿Per qué seria? ¿Tal volta perquè els pareixia que resultaria una dona massa cara? Lo cert es que la jove, havent fracassat en eixes **artimanyes** femenines per a caçar novio, va voler acodir a les sobrenaturals.

En efecte, se'n va anar a l'iglesia a resar-li a Sant Antoni.

L'**escolà** que la veu entrar, endivina a que anava aquella **fadrina** a l'iglesia i es posa darrere de l'altar de Sant Antoni.

Arriba allí la chica, s'agenolla

davant de l'altar, mira a Sant Antoni i al chiquet que te al braç, i li pregunta: "¿Casada o monja?"

L'**escolà**, que ho sent, contesta: "Casada"

Escolanets, de Josep Benlliure

La jove se'n va a casa tota satisfeta. Pero els novios no apareixien. Als pocs dies torna la chica a l'iglesia per lo mateix.

L'**escolà**, que la veu entrar, li diu a l'**acolit**: "Posa't darrere de l'altar i quan eixa chica pregunte a Sant Antoni si casada o fadrina, tu contesta '**fadrina**', i ves en conte de que ella no te veja, que yo ya t'avisare per a que ixques quan ella se n'haja anat".

L'**acolit** fa lo que li diu l'**escolà**, i quan la chicona diu: "Pare Sant Antoni, ¿casada o **fadrina**?", contesta l'**acolit** des de darrere de l'altar: "i**Fadrina!**"

La chica, que ho sent, alça la vista al sant tota **malhumorada** i, dirigint-se al chiquet que Sant Antoni porta al braç, li diu **aïradament**: "Tu calla, bavo, que yo en tu no parle, que yo en qui parle es en ton pare".

Josep Maria Guinot i Galán Artana. Estiu 1998

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definició)

Escolà/ escolanet/ acolit/ acolit: Persona que ajuda a la missa i al ministeri de l'altar.

Aïradament/ indignadament/ rabiosament: En ira.

Artimanya/ estrategia/ argucia/ tre-ta/martingala: Astucia per a aconseguir una cosa.

Curiosa/ neta/ polida/ pulcra: Persona que va neta, que es neteja i no embruta

Fadrina/ casadora/ donzella/ celibataria: Persona que encara no s'ha casat.

Malhumorada/ disgustada/ contrariada/ enujada/ emprenyada: Que està de mal humor. Que el seu estat anímic no es bo.

Solució:

Vertical: 1. LLIBRET
1. FALLA 2. PALET 3. NINOT 4. VERBENA 5. PAROT 6. FALLERA 7. TRO

I RECORDA...La paraula vertical es **llibret**. El significat original fa referència a l'obra dramàtica escrita en la finalitat de ser posada en música; pero en el context de la festa fallera **llibret de falla**, o simplement **llibret**, al·ludix a la publicació que conté la descripció de les escenes de la falla, feta en forma satírica i en vers. Tradicionalment considerada com a literatura menor, lo ben cert es que constitueix un enorme patrimoni literari a reivindicar, que en moltes ocasions alcança una gran qualitat.